

Spis treści

Wykaz skrótów	13
Przedmowa	17
Część pierwsza	
ZAGADNIENIA I POJĘCIA OGÓLNE TEORII PRAWA ADMINISTRACYJNEGO	
ROZDZIAŁ I. Zagadnienia wstępne	19
1. Pojęcie administracji	19
2. Związanie administracji prawem	22
3. Pojęcie prawa administracyjnego	24
A. Prawo administracyjne w znaczeniu szerokim	24
B. Prawo administracyjne w znaczeniu wąskim	25
4. Typy norm w prawie administracyjnym	26
5. Stosunek administracyjnoprawny	28
ROZDZIAŁ II. Krajowe źródła prawa administracyjnego	30
1. Pojęcie źródeł prawa	30
2. Akty stanowienia prawa powszechnie obowiązującego	30
3. Akty stanowienia prawa o charakterze wewnętrznym	37
4. Problem ważności aktów normatywnych wydanych przed wejściem w życie Konstytucji RP	38
5. Procedura i technika prawodawcza	39
ROZDZIAŁ III. Początki kształtowania się prawa administracyjnego	41
1. Zasada państwa prawnego	41
2. Zarys rozwoju administracji i prawa administracyjnego we Francji	42
3. Zarys rozwoju administracji i prawa administracyjnego w Niemczech	45
4. Zarys rozwoju administracji i prawa administracyjnego w Wielkiej Brytanii	48
5. Zarys rozwoju polskiej nauki prawa administracyjnego	52
ROZDZIAŁ IV. Prawo administracyjne Unii Europejskiej	61
1. Ogólna charakterystyka prawa Unii Europejskiej	61
2. Sfery relacyjne – obszary aktywności krajowej administracji publicznej w Unii Europejskiej	64

3. Negocjacyjno-koordynacyjna sfera relacyjna	66
4. Legitymizacyjna sfera relacyjna: współpraca z partnerami społecznymi i ciałami przedstawicielskimi w kraju	68
5. Implementacyjna sfera relacyjna: wykonywanie prawa unijnego przez administrację publiczną	69
A. Administracja publiczna jako adresat reguł prawa unijnego	69
B. Podstawowe zasady stosowania prawa unijnego przez administrację publiczną	71
C. Obowiązki administracji w sferze implementacyjnej w odniesieniu do reguł warunkowości oraz otwartej metody koordynacji	75
6. Litygacyjna sfera relacyjna	76

ROZDZIAŁ V. Podstawowe pojęcia teoretyczne w nauce prawa administracyjnego

1. Aparat administracyjny	78
2. Nadzór, kontrola, koordynacja, kierownictwo	79
3. Współdziałanie	82
4. Decentralizacja i centralizacja administracji	83
5. Samorząd	86
6. Rodzaje jednostek organizacyjnych w systemie administracji publicznej	89
A. Organ państwowy i organ administracji państwowej	89
B. Organy administracji (organy administrujące, organy administracji publicznej)	91
C. Rodzaje organów administracji	92
D. Kolegialność i jednoosobowość	94
E. Zakres działania i właściwość (kompetencja) organu	94
F. Zakład administracyjny	98
G. Inne jednostki organizacyjne w systemie administracji publicznej – nietypowe podmioty administrujące	101
H. Funkcje zlecone administracji publicznej	106
7. Władztwo administracyjne	109
8. Publiczne prawa podmiotowe	113
9. Ciężary publiczne	115
10. Rzeczy publiczne	117

Część druga

ORGANIZACJA ADMINISTRACJI W POLSCE

ROZDZIAŁ VI. Administracja centralna	123
1. Zagadnienia ogólne	123
2. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej	125
3. Podział centralnych organów administracji rządowej	128
4. Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej	130
A. Skład Rady Ministrów	131
B. Funkcje i kompetencje Rady Ministrów	131
C. Organizacja i tryb działania Rady Ministrów	134

D. Reprezentowanie Rady Ministrów oraz ustanawianie pełnomocników rządu	136
E. Organy pomocnicze Rady Ministrów i Prezesa Rady Ministrów	138
5. Prezes Rady Ministrów i wiceprezesa Rady Ministrów oraz Kancelaria Prezesa Rady Ministrów	142
A. Prezes Rady Ministrów	142
B. Wiceprezes Rady Ministrów	146
C. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów	147
6. Minister i ministerstwo	148
A. Pozycja prawna ministra	148
B. Sekretarze i podsekretarze stanu oraz ministerstwo	157
7. Organy kolegialne o swoistej pozycji prawnej w systemie administracji centralnej	159
8. Centralne organy administracji	163
9. Nietypowe jednostki organizacyjne administracji centralnej	168
 ROZDZIAŁ VII. Podziały terytorialne państwa	172
1. Rys historyczny	172
2. Klasyfikacja podziałów terytorialnych	174
3. Podział zasadniczy	176
4. Podziały pomocnicze	178
5. Podziały specjalne	178
 ROZDZIAŁ VIII. Terenowa administracja rządowa zespolona	180
1. Uwagi wstępne	180
2. Wojewoda i jego pozycja prawna	181
A. Organizacyjnoprawne usytuowanie wojewody	181
B. Funkcje wojewody	184
C. Aparat pomocniczy wojewody	189
3. Wojewódzka administracja zespolona	191
 ROZDZIAŁ IX. Terenowe jednostki organizacyjne administracji niezespolonej	196
 ROZDZIAŁ X. Samorząd terytorialny	200
1. Podstawy prawne działania	200
2. Zasada subsydiarności	201
3. Zasada decentralizacji	203
4. Zasada udziału samorządu terytorialnego w sprawowaniu władzy publicznej	205
5. Ustrój samorządu terytorialnego w Polsce	207
A. Organy samorządu terytorialnego	207
B. Referendum lokalne	209
C. Statut	211
6. Zadania samorządu	212
7. Finansowe zabezpieczenie realizacji zadań samorządu terytorialnego	216
8. Działalność prawotwórcza samorządu	219

9. Nadzór nad samorządem terytorialnym	221
10. Sądowa ochrona samodzielności samorządu	225

Część trzecia

FUNKCJONOWANIE ADMINISTRACJI

ROZDZIAŁ XI. Pracownicy administracji publicznej	227
1. Uwagi wstępne	227
2. Pracownicy administracji państwowej i rządowej	229
A. Urzędnicy państwowi i inni pracownicy urzędów państwowych	230
B. Korpus służby cywilnej	233
3. Pracownicy samorządowi	242
ROZDZIAŁ XII. Prawne formy działania administracji	247
1. Wprowadzenie	247
2. Akty normatywne administracji	249
3. Akt administracyjny	251
A. Rodzaje aktów administracyjnych	254
B. Moc obowiązująca aktu administracyjnego	264
C. Sprzeciw	266
4. Uгода	269
5. Porozumienie administracyjne	270
6. Czynności cywilnoprawne	273
7. Prawo zamówień publicznych	273
8. Czynności faktyczne	278
ROZDZIAŁ XIII. Kontrola sądowa administracji publicznej	282
1. Wprowadzenie	282
2. Sądownictwo administracyjne	283
A. Podstawy prawne działania	283
B. Organizacja wojewódzkich sądów administracyjnych	284
C. Organizacja Naczelnego Sądu Administracyjnego	285
D. Zakres właściwości sądów administracyjnych	286
E. Zakres właściwości rzeczowej Naczelnego Sądu Administracyjnego	288
3. Rola sądów powszechnych w kontroli administracji	289
ROZDZIAŁ XIV. Kontrola administracji	290
1. Charakterystyka kontroli administracji	290
2. Kontrola zewnętrzna administracji rządowej	292
A. Kontrola niepaństwowa	292
B. Kontrola państwowa	293
3. Kontrola wewnętrzna	307
A. Kontrola międzyresortowa	309
B. Kontrola wewnątrzresortowa	311
C. Kontrola zarządcza i audyt wewnętrzny	311
D. Kontrola niezawodowa (społeczna)	312

Część czwarta

WYBRANE ZAGADNIENIA MATERIALNEGO PRAWA ADMINISTRACYJNEGO

ROZDZIAŁ XV. Wybrane zagadnienia administracyjnoprawnej regulacji gospodarki	314
1. Wprowadzenie	314
2. Prawo działalności gospodarczej	315
3. Przedsiębiorstwa państwowe i ich prywatyzacja	323
A. Podstawy organizacji i funkcjonowania przedsiębiorstw państwowych	323
B. Samorząd pracowniczy	327
C. Komercjalizacja i prywatyzacja przedsiębiorstw państwowych	328
4. Nadzorowanie pomocy publicznej dla przedsiębiorców	330
5. Nadzór państwa nad rynkiem kapitałowym	333
6. Prawo dewizowe	336
7. Prawo gospodarki nieruchomościami	340
8. Zasady i tryb wywłaszczenia nieruchomości	345
9. Prawo gospodarki komunalnej	349
10. Prawo mieszkaniowe	360
11. Prawo budowlane	369
12. Prawo geodezyjne i kartograficzne	372
13. Prawo komunikacji i łączności	375
A. Komunikacja lądowa	375
B. Komunikacja wodna	383
C. Komunikacja powietrzna	385
D. Łączność	387
14. Prawo górnicze	394
15. Prawo geologiczne	396
16. Bezpieczeństwo energetyczne	399
A. Prawo energetyczne	399
B. Zapasy obowiązkowe	404
17. Prawo normalizacji oraz jakości	409
18. Prawo o miarach i prawo probiercze	414
19. Dozór techniczny	416
20. Prawo bankowe	418
21. Polityka pieniężna	422
22. Prawo antymonopolowe	428
23. Prawo celne	431
A. Źródła prawa	432
B. Krajowe organy administracji publicznej właściwe w sprawach celnych i ich zadania	433
C. Dozór celny, kontrola celna i szczególny nadzór podatkowy	442
D. Postępowania administracyjne prowadzone przez organy celne	443
24. Prawo ubezpieczeniowe	445
25. Prawo ochrony środowiska	450
A. Podstawowe akty prawne w zakresie ochrony środowiska	451
B. Zasady systemu prawa ochrony środowiska	455
C. Organy administracji publicznej właściwe w sprawach ochrony środowiska	457

ROZDZIAŁ XVI. Administracja spraw zdrowia, zatrudnienia i spraw społecznych	460
1. Administracja zdrowia	460
2. Przeciwdziałanie alkoholizmowi	466
3. Zapobieganie narkomanii	469
4. Sprawy zatrudnienia i bezrobocia	473
5. Organizacja ubezpieczeń społecznych	478
6. Prawo pomocy społecznej	481
7. Prawo rynku produktów leczniczych	482
A. Pojęcie produktu leczniczego	482
B. Dopuszczanie produktów leczniczych do obrotu	483
C. Badania kliniczne leków	484
D. Wytwarzanie produktów leczniczych	484
E. Obrót produktami leczniczymi	484
F. Reklama produktów leczniczych	486
G. Refundacja produktów leczniczych	487
H. Organy właściwe w sprawach rynku leków	488
 ROZDZIAŁ XVII. Upowszechnianie informacji	489
1. Zagadnienia wstępne	489
2. Prawo prasowe	490
3. Prawo o radiofonii i telewizji	491
4. Polska Agencja Prasowa	494
5. Ochrona informacji niejawnych	495
 ROZDZIAŁ XVIII. Dostęp do informacji publicznej	499
1. Zagadnienia wstępne	499
2. Zakres podmiotowy	500
3. Zakres przedmiotowy	501
4. Ograniczenia dostępu do informacji publicznej	503
5. Tryb udostępniania informacji publicznej	504
A. Tryb bezwnioskowy	504
B. Tryb wnioskowy	506
6. Ochrona prawa do informacji	507
7. Zasady ponownego wykorzystywania informacji publicznej	507
A. Definicja, zakres podmiotowy i przedmiotowy	508
B. Tryb udostępniania informacji publicznej w celu jej dalszego wykorzystania	508
 ROZDZIAŁ XIX. Administracja w dziedzinie oświaty, nauki i kultury	511
1. Szkolnictwo podstawowe, ogólnokształcące, zawodowe	511
2. Szkolnictwo wyższe, placówki naukowo-badawcze	520
A. Szkolnictwo wyższe	520
B. Polska Akademia Nauk	528
C. Placówki naukowo-badawcze	532
D. Stopnie i tytuły naukowe	535
3. Organizacja upowszechniania kultury	535

4. Kultura fizyczna i sport	541
5. Prawna ochrona zabytków	544
ROZDZIAŁ XX. Administracyjnoprawna sytuacja osób fizycznych	551
1. Obywatelstwo	551
2. Prawo o cudzoziemcach	554
A. Ogólny status cudzoziemca	556
B. Ochrona cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	563
C. Szczególny status cudzoziemców – obywateli Unii Europejskiej	568
D. Cudzoziemiec z Kartą Polaka	572
3. Zmiana imion i nazwisk	572
4. Akty stanu cywilnego	574
5. Ewidencja ludności, dowody osobiste, paszporty	576
6. Ordery, odznaczenia, odznaki	584
ROZDZIAŁ XXI. Administracyjnoprawna regulacja zrzeszania się oraz niektórych innych rodzajów aktywności obywateli związanej z realizacją ich praw i wolności	590
1. Prawo o stowarzyszeniach	592
2. Prawo o partiach politycznych	597
3. Prawo o gwarancjach wolności sumienia i wyznania	603
4. Prawo o zgromadzeniach	607
ROZDZIAŁ XXII. Administracyjnoprawna regulacja zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego	611
1. Regulacja zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego	612
2. Administracyjnoprawny reżim stanu wyjątkowego	623
3. Stan wojenny i jego regulacja prawna	626
4. Administracyjnoprawna regulacja dotycząca zwalczania klęsk żywiołowych ...	629
5. Regulacja ochrony przeciwpożarowej	634
6. Zarządzanie kryzysowe	637
7. Reglamentacja dostępu do broni, amunicji i materiałów wybuchowych	642
ROZDZIAŁ XXIII. Administracja obrony kraju i spraw zagranicznych	647
1. Wprowadzenie do administracji obrony kraju	647
2. Zarys stanu prawnego	649
3. Organy właściwe w sprawach obrony oraz ich zadania	650
4. Świadczenia na rzecz obrony kraju	656
5. Ochrona granicy państwowej	658
6. Administracja spraw zagranicznych	660
Wykaz podstawowej literatury	663